

Решение № 26/19.07.2021г. по гр.д. № 139/2020г.

Съдия докладчик: Славка Кабасанова

Производството е по реда на чл.422 ал.1 вр. с чл.415 ал.1 т.1 вр. чл.79 ЗЗД.

Образувано е по постъпила искова молба от "...." АД ЕИК, със седалище и адрес на управление: гр.С., район "....", бул. "...." № ..., срещу Д.Л.И., ЕГН, с адрес: гр.Д., ж.к.,....." № ..., вх. ..., ет. ..., ап. ..., в която се сочи, че на основание Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на Кредитен лимит (овърдрафт) по разплащателна сметка № 027СС-R-000394/23.12.2010 г., ищецът е предоставил на ответника в качеството му на кредитополучател банков кредит-овърдрафт по картова разплащателна сметка в размер на 5000 лева. Съгласно т.3 от Договора крайният срок за погасяване на предоставения овърдрафт е 23.12.2012 г. и се удължава автоматично всеки път за нов едногодишен период съгласно чл. 19.1.1 от Общите условия на „....“ АД за издаване и ползване на револвиращи международни кредитни карти с чип MASTERCARD и VISA, представляващи неразделна част от Договора за издаване на кредитна карта. Сочи се, че предоставеният кредитен лимит (овърдрафт) е усвояван многократно до пълния размер на предоставената сума по сметка с IBAN: BG...., открита на името на кредитополучателя Д.Л.И. в банката.

В исковата молба се излага следното относно уговорките по договора: съгласно чл. 12.1.2 от ОУ, картодържателят има задължение ежемесечно да погасява минимална погасителна вноска и лихва за отчетния период, като за падеж се счита всяко 5-то число на месеца. В случай, че е налице забава от страна на картодържателя в плащането на което и да е изискуемо задължение по договора и Общите условия към него, за срок, по-дълъг от 5 работни дни от датата, на която такова плащане е станало изискуемо, страните са постигнали предварителна уговорка, че банката има право да обяви ползвания овърдрафт за изцяло и предсрочно изискуем след писмено уведомление до титуляра, в съответствие с чл.13.1.1 вр. чл. 13.1 от Общите условия. Ищецът твърди, че в случая картодържателят е в забава считано от 08.11.2016 г. - общо 1168 дни към 21.01.2020 г.вкл. - датата на депозиране на заявление по чл.417 ГПК в съда, за погасяване на дължима минимална погасителна вноска и лихва за отчетния период, поради което вземането е станало изискуемо с неплащането на дълга и банката е обявила кредита за изцяло и предсрочно изискуем на основание Раздел XIII, чл. 13.1.1. от Общите условия на „....“ АД за издаване и ползване на револвиращи международни кредитни карти с чип, след волеизявление до длъжника, уведомен чрез изрична Покана за предсрочна изискуемост, получена лично от него на 07.11.2019 г., видно от положения подпис на лицевата страна на документа /Покана/ и на Съпроводително писмо с изх. № 39525/05.11.2019 г. по описа на ЧСИ рег. №, Сочи се, че поради неизпълнение на задълженията за плащане въпреки предоставения на длъжника допълнителен срок, банката е обявила кредита за изцяло и предсрочно изискуем, считано от 13.01.2020г.

Ищецът твърди, че поради неплащане на дължимите съгласно договора за кредит суми, и настъпилите договорни основания за обявяване на кредита за изцяло и предсрочно изискуем, на основание чл. 417 т.2 от ГПК на 21.01.2020г. депозирал заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 417 т.2 ГПК, на основание на което е образувано ч.гр.дело № 20205450100018 по описа за 2020г. на Районен съд гр.Чепеларе. Съдът уважил искането и издал в полза на „....“ АД Заповед №5/11.02.2020г. за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 от ГПК. Правният си интерес от предявяване на иск срещу Д.И. обосновава с постъпило от него възражение срещу заповедта. Моли съда да приеме за установено, че ответникът дължи на ищеца "...." АД гр.С. сумите, за които е издадена заповедта за изпълнение по Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на кредитен лимит (овърдрафт) по разплащателна сметка № 027СС-R-000394/23.12.2010 г., а именно сумата от 9356.20 лева, включваща:

- сумата от 5000 лева, представляваща главница по Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на Кредитен лимит (овърдрафт) по разплащателна сметка № 027СС-R-000394/23.12.2010 г. ;

- сумата от 3529.16 лева, представляваща Просрочена договорна лихва, начислена съгласно т. 8 от Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на Кредитен лимит (овърдрафт) по разплащателна сметка № 027CC-R-000394/23.12.2010 г. за периода от 19.11.2016г. до 12.01.2020 г. включително;
- сумата от 677.93 лева, представляваща Просрочена наказателна лихва начислена съгласно т. 9 от Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на Кредитен лимит (овърдрафт) по разплащателна сметка № 027CC-R-000394/23.12.2010 г. за периода от 08.11.2016 г. до 12.01.2020 г. включително;
- сумата от 11.11 лева, представляваща законна лихва, начислена въз основа на Тълкувателно решение на ВКС от 27.05.2019г. за периода 13.01.2020. до 20.01.2020 вкл.;
- сумата от 78 лева, представляваща годишни такси за поддръжка, дължими на основание т.13.1 от Договора за период 2016г.-2017г.;
- сумата от 60 лева, представляваща разноски за връчване на покана за обявяване на кредита за предсрочно изискуем.

От ответника е постъпил отговор на исковата молба, в който искът се оспорва като неоснователен. По отношение на претендираната главница - в размер на 5000лв, счита, че вземането е погасено с плащане и по давност. По отношение на претендираната договорна лихва в размер на 3529,16лв, заявява, че вземането е погасено с плащане, евентуално погасено по давност. Намира за нищожни, неравноправни в нарушение на ЗЗП и по смисъла на чл. 26, ал. 1, пред. III от ЗЗД, като несъответни на принципа за справедливост и еквивалентност на престациите и противоречаща на добрите нрави, клаузите в договора и в ОУ на банката. По отношение на претендираните суми 677,93лв просрочена наказателна лихва, счита, че не съществува вземане - наказателна лихва по чл. 8 от договора за кредит, начислена за периода 08.11.2016 г. – 12.01.2020 г., поради нищожност на клаузата, която я регламентира, защото клаузата от договора е в противоречие с императивната норма на чл. 33, ал. 2, вр., ал. 1 от ЗПК и неравноправна по смисъла на чл. 143, ал. 2, т. 1, вр., ал. 1 от ЗЗП, поради което и на основание чл. 146 от ЗЗП, вр. чл. 24 от ЗПК и чл. 21 от ЗПК е нищожна. Наред с това, счита, че тя е нищожна и по смисъла на чл. 26, ал. 1, пред. III от ЗЗД, като несъответна на принципа за справедливост и еквивалентност на престациите и противоречаща на добрите нрави.

Заявява, че не би могло да бъдат заместени нищожните клаузи с размера на обезщетението по чл. 86 ЗЗД, защото Съдът на ЕС по дело № C-618/2010 г. е дал изрично разяснение, че в случаите на неравноправни клаузи националните съдилища са длъжни само да не прилагат тези клаузи, но не са овластени да изменят съдържанието им. Така в § 69 от решението е разяснено, че ако на националния съд бъде позволено да изменя съдържанието на неравноправните клаузи в такива договори, подобно правомощие би могло да застраши постигането на дългосрочната цел на член 7 от Директива 93/13. Всъщност това правомощие би способствало за премахването на възпиращия ефект, който се упражнява върху продавачите и доставчиците чрез самото неприлагане на неравноправните клаузи спрямо потребителя, доколкото продавачите и доставчиците биха останали изкушени да използват посочените клаузи, ако знаят, че дори и въпросните клаузи да бъдат обявени за нищожни, договорът ще може да бъде допълнен в нужната степен от националния съд, така че да се съхранят интересите им.". В отговора на исковата молба се сочи, че посочената теза е доразвита в последващо решение на СЕС по дело C-26/2013 г. в смисъл, че член 6, параграф 1 от Директива 93/13 допуска национална правна уредба, която дава възможност на националния съд да отстрани причините за недействителността на неравноправната клауза, като замести тази клауза с диспозитивна разпоредба от националното право, но само ако договорът не може да се изпълни без неравноправната клауза. Уговорената наказателна лихва не е част от същественото съдържание, от основния предмет по договора, поради което националният съд не разполага с правомощието да редуцира размера на уговорената мораторна неустойка.

Освен това, намира, че претендираната от ищеца сума, като договорна и наказателна лихва, са погасени по давност на осн. чл. 111, ал1, б. „в" от ЗЗД, според която се погасяват по давност с изтичането на три годишен срок вземанията за наем, за лихви и други периодични

плащания. Като недължимо оспорва и вземането за сумата от 11,11лв, освен това и като погасено по давност. За недължимо като погасено с плащане, а и по давност намира и вземането за сумата от 78 лв, претендирано като годишна такса за поддръжка за периода 2016-2017г. Оспорва като недължимо и вземането за сумата от 60лв - разноски за връчване на покана за обявяване на кредита като предсрочно изискуем.

Ищецът, редовно призован, не изпраща представител в с.з. От негово име в писмено становище иска поддържа юриконсулт Д..

Ответникът, редовно призован, не се явява в с.з. и не изпраща представител. От негово име в писмено становище иска оспорва пълномощникът му адв.Д..

Съдът, като взе предвид становището на страните и прецени събраните по делото доказателства, от фактическа и правна страна приема за установено следното:

Предявеният установителен иск се явява допустим, доколкото исковата молба е подадена по разпореждане на съда във връзка с възражение на Д.И. срещу издадената в полза на банката Заповед №5/11.02.2020г. за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 от ГПК по ч.гр.д.№18/2020 г. на ЧлРС.

Страните не спорят и от писмените доказателства представени по делото: Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на Кредитен лимит (овърдрафт) по разплащателна сметка № 027СС-R-000394/23.12.2010 г., ОУ на „...”АД за издаване и ползване на международни кредитни карти с чип MASTERKARD и VISA и заключенията по изслушаните ССЕ, изготвени от вещото лице С.Щ. се установява, че ищцовата банка е отпуснала на ответника и той е усвоил на 23.12.2010 г. банков потребителски кредит овърдрафт в размер на 5000 лева със срок за ползване до 23.12.2012 г., който съгласно чл.3 от договора автоматично се подновява при условията и по реда, предвидени в тези ОУ, които на осн.чл.298, ал.1 ТЗ са станали задължителни за него. Съгласно чл.19.1.1 от Общите условия срокът на договора се удължава автоматично всеки път за нов едногодишен период при условие, че никоя от страните не уведоми другата за прекратяването му най-малко 60 дни преди изтичането на текущия срок. Ответникът Д.И., нито твърди, нито представя доказателства, че е упражнил правото си да прекрати договора.

В т.11 от договора се сочи, че ГПП по кредита е в размер 21,32%, а общата дължима от кредитополучателя сума – 6942,08лв.

Съгласно чл.12.1.2. от Общите условия, картодържателя има задължение ежемесечно да погасява минимална погасителна вноска и лихва за отчетния период, като падеж се счита всяко 5-то число. В т.7 от договора е предвидено, че за всички операции, изпълнени до размера на текущия разполагаем кредитен лимит, отчетени през един отчетен период, титулярът има право на гратисен период 45дни.

В чл.8 и чл.9 от договора са уговорени размерите на договорната и наказателната лихви, които кредитополучателят следва да заплаща на банката, те са съответно в размер 18,64/20,44% (БЛП 7,73%+надбавка 10,91 пункта-за дебитни салда формирани в резултат на ПОС транзакции или надбавка 12,71 пункта-за всички останали дебитни салда по сметката) и 28,64%.

В т.13.1 от раздел XIII-ти ОУ на „...”АД за издаване и ползване на международни кредитни карти с чип MASTERKARD е предвидена възможност за банката да упражни правото си да обяви ползвания овърдрафт за изцяло и предсрочно изискуем след писмено предизвестие до титуляра, ако той не извърши което и да е плащане по договора и ОУ за по-дълъг от 5 работни дни след датата, на която такова плащане е станало изискуем.

Безспорно по делото е, че между страните е възникнало валидно договорно правоотношение със сключване на договор за кредит от 23.12.2010г.

В основното заключение по ССЕ вещото лице С.Щ. сочи, че лихвеният процент, с който е била олихвявана главницата съгласно разпоредбите на сключеният Договор между страните е в размер на 18,64%, формиран при условията на т.8 от сключеният договор; при просрочие на вноските по кредита от страна на ответника по делото са се начислявали лихви за просрочие, чийто процент се увеличава с 10,2 пункта, размер регламентиран в т. 9 на Договора. Размерът на кредитните средства, предоставени на кредитополучателя по договора по разплащателната сметка възлиза на 13 274,52 лв. Размерът на дължимата главница е 5 000,00лв., договорена лихва в размер на 3 665,87лв., а договорена наказателна лихва в размер

на 675,56лв., комисионни и разноси от кредитополучателя - 78,00лв. (годишна такса за поддръжка, дължими на основание т.13.1 от Договора за периода към дата на издаване на Заявлението по чл. 417 от ГПК - 21.01.2020г. Дължимите лихви са изчислени върху дължимата главница за периода от 08.11.2016г. до 20.01.2020г./вкл./. Плащанията от ответника по делото са описани в Приложение №2, неразделна част от заключението. Остатък от задължението - главница в размер на 5 000,00 лв., възнаградителна лихва в размер на 3 665,87 лв. Размерът на дължимата възнаградителна лихва от ответника за периода от 08.11.2016г. до 20.01.2020г. е в размер на 3 665,87лв. Законната лихва върху главницата от датата на забава 08.11.2016г. до 20.01.2020 г. е в размер на 16,26 лв. Общият размер на непогасеното задължение от ответника по процесният договор е в размер на 9 435,69 лв. по елементи е както следва: главница – 5 000,00лв.; договорена възнаградителна лихва – 3 665,87лв.; наказателна лихва – 675,56лв.; договорени годишни такси за поддръжка – 78,00лв.; законна лихва за забава - 16,26 лв.

В заключението по допълнително назначената ССЕ вещото лице С.Щ. сочи, че деактивирането на предоставената кредитната карта на ответника Д.Л.И. от ищеца "...”АД е извършено на 22.05.2018г. Размерът на дължимата договорена възнаградителна лихва за периода от 08.11.2016г. до 12.11.2019г. е в размер на 3 508,01лв. Размерът на дължимата договорена наказателна лихва за периода от 08.11.2016г. до 12.11.2019г. е в размер на 554,86лв. Размерът на дължимата законова лихва за забава за периода от 08.11.2016г. до 12.11.2019г. е в размер на 15,28лв. Не се спори и от ССЕ се установява, че последното плащане по кредита е на 02.08.2016 г.

Съдът приема, че банката е упражнила надлежно правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем и съответно да прекрати договора, но не на датата, на която го е осчетоводила като такъв-13.01.2020г., а на 13.11.2019 г. Според разрешенията по т.18 от ТР № 4/2013 от 18.06.2014 г. по тълк.дело № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС обявяването на предсрочната изискуемост по смисъла на чл.60, ал.2 ЗКИ предполага изявление на кредитора, че ще счита целия кредит или непогасения остатък от кредита за предсрочно изискуеми, включително и за вноските с ненастъпил падеж, които към момента на изявлението не са били изискуеми. Предсрочната изискуемост има действие от момента на получаване от длъжника на писмено волеизявление на кредитора, ако към този момент са настъпили обективните факти, обуславящи настъпването ѝ.

По делото е представена покана до ответника Д.И. от ищеца изх.№39525/05.11.2019 г. на ЧСИ Л.Т. с район на действие ОС Д., с която банката кани кредитополучателя в 5-дн. срок от получаването ѝ да заплати дължимите суми по кредита към 04.11.2019 г.: общо в размер 9103,86лв, с указание, че при неизпълнение ще се пристъпи към принудително събиране. Представена е разписка от 07.11.2019 г., в която ответникът удостоверява, че е получил поканата. С оглед на тези данни съдът намира, предсрочната изискуемост на кредита е настъпила на 13.11.2019 г., след изтичане на 5-дневния срок указан в поканата за погасяване на задължението.

Съдът намира, че вземането на банката за главница е дължимо от Д.И. в претендирания размер. Следва да се има предвид обаче, че договорна и наказателна лихва не се дължат след датата на обявяване на кредита за предсрочно изискуем. В съобразителната част на т.2 на ТР №3/2017 г. от 27.03.2019 г. на ОСГТК на ВКС е прието, че уговорената в договора лихва е възнаграждение за предоставянето и ползването на паричната сума за срока на договора. Упражненият избор от кредитора да прекрати договора на 13.11.2019 г. с обявяването му за предсрочно изискуем означава, че не му се дължат лихви след тази датата. В този смисъл претенциите за договорна и наказателна лихва за периода 13.11.2019 г.-12.01.2020 г. следва да се отхвърлят.

При договора за овърдрафт погасяването на задълженията по него не се изпълнява на предварително договорени анюитетни вноски. При ползването на овърдрафт, кредитополучателят има възможност да тегли суми в брой или да нарежда плащания за суми до определен лимит, надвишаващ наличността по банковата сметка. Кредитният лимит може да се използва при необходимост и се погасява с всяко постъпване на средства по сметката, като няма определена месечна вноска и лихвата, която се заплаща, се начислява само върху ползваната част и за дните, през които тя е ползвана. Това означава, че в конкретния случай

договорната лихва има характер на периодично плащане с начален момент на изискуемостта, считано от датата на начисляването като дължима при съобразяване със съответните условия на договора, вкл. и по отношение на процента, в който е определена. Наказателната лихва, начислявана в конкретния случай също носи всички белези на „периодично плащане“ по смисъла на чл.111, б.в от ЗЗД. Понятието "периодични плащания" се характеризира с изпълнение на повтарящи се задължения за предаване на пари или други заместими вещи, имащи единен правопораждащ факт, чийто падеж настъпва през предварително определени интервали от време, а размерите на плащанията са изначално определени или определяеми, без да е необходимо периодите да са равни и плащанията да са еднакви. Съдът намира възражението на ответника за погасяване с тригодишна давност по осн.чл.111 б."в"ЗЗД на вземанията за лихви за частично основателно. Погасени по давност са наказателната лихва за период по-дълъг от 3 години от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение- 21.01.2020 г., а именно за периода 08.11.2016 г. - 19.01.2017г. и за договорна лихва за периода 19.11.2016 г. - 19.01.2017 г.

Освен това съдът намира, че размерът от 28,64% наказателна лихва противоречи на чл.33 ал.2 ЗПК. Клаузата в договора за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на Кредитен лимит (овърдрафт) се явява нищожна в частта предвиждаща размер на тази лихва, явяваща се неустойка за забава над законната лихва, която възлиза на 10%. В този смисъл решение № 20320/06.11.2020г. по в.гр.д.№183/2020 г. на ОС Смолян. Доколкото липсват изчисления на вещото лице за наказателна лихва в такъв размер и приетия от съда период 20.01.2017 г.- 12.11.2019г, съдът счита, че следва да редуцира размера на изчислената в заключението по допълнително назначената ССЕ наказателна лихва за периода 08.11.2016 г.-12.11.2019 г. 554,86лв. с около 2/3 и намира основания да я присъди в размер на 180 лв.

Съдът приема, че Д.И. дължи договорна лихва за периода 20.01.2017 г.-12.11.2019 г. в размер 3008,01лв., на база заключението по допълнително назначената ССЕ и след редуциране на дължимите лихви за периода 19.11.2016 г.- 19.01.2017г .

Дължими освен вземането за главница от 5000лв. са и вземанията на банката за мораторна лихва 11,11лв. за периода 13.01.2020 г.-20.01.2020 г. и такса 78лв. Не се дължи сумата 60 лв. разноски за връчване на покана за обявяване на кредита за предсрочно изискуем. Тези суми са за услуги, свързани с управление на кредита, за които финансовата институция има запрета да събира суми – чл. 10а от ЗПК.

Съдът счита, че установителния иск се явява основателен в частта за сумите 5000лв. главница, 3008,01лв- договорна лихва за периода 20.01.2017 г.-12.11.2019 г., 180лв.-наказателна лихва за периода 20.01.2017 г.-12.11.2019 г., мораторна лихва 11,11лв. за периода 13.01.2020 г.-20.01.2020 г. и такса 78лв. В останалата част искът следва да се отхвърли като неоснователен и недоказан.

По разноските:

Ищецът е заплатил 187,12лв. ДТ, 250лв. депозит ССЕ и 300лв. юрисконсултско възнаграждение, общо 737,12лв.

Ответникът е направил разноски за адвокатско възнаграждение 1280лв. и депозит за ССЕ 150лв. В настоящото производство с оглед изхода на спора на ищеца следва да се присъдят разноски в размер на 651,74лв, а на ответника- 164,39лв.

В заповедното производство банката е направила следните разноски 187,12 ДТ и 50 лв. юрисконсултско възнаграждение. С оглед частичното отхвърляне на иска следва да й се присъдят разноски в размер на 209,75лв. Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРИЕМА ЗА УСТАНОВЕНО по предявен от „...“ АД ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр.С., бул.... №..., представлявано от изпълнителните директори Н.В.Н. и С.А.П., установителен иск по чл.422 ГПК против Д.Л.И., ЕГН, с адрес: гр.Д., ж.к.,....." № ..., вх. ..., ет. ..., ап. ..., съществуване на част от вземането на банката по Заповед №5/11.02.2020г. за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 от ГПК по ч.гр.д.№18/2020 г. на ЧлРС по Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на Кредитен лимит (овърдрафт) по разплащателна сметка № 027СС-R-000394/23.12.2010 г, както следва: 5000 лв.-главница, 3008,01лв.

договорна лихва за периода 20.01.2017 г.-12.11.2019 г., 180,00лв. наказателна лихва за периода 20.01.2017 г.-12.11.2019 г., мораторна лихва 11,11лв. за периода 13.01.2020 г.-20.01.2020 г. и такса 78лв., ведно със законната лихва върху главницата от 21.01.2020 г. до окончателното ѝ изплащане, като **ОТХВЪРЛЯ иска като неоснователен**, в частта за договорна лихва за горницата от 3008,01лв. до 3529.16 лв. и за периодите 19.11.2016 г.-19.01.2017 г. и 13.11.2019 г.-12.01.2020 г., за наказателна лихва за горницата от 180 лв. до 677,93лв. и за периодите от 08.11.2016 г.-19.01.2017 г. и 13.11.2019 г.-12.01.2020 г., за сумата 60 лв. представляваща разноси за връчване на покана за обявяване на кредита за предсрочно изискуем.

ОСЪЖДА Д.Л.И. да заплати на „...“ АД разноси по делото в размер на 651,74лв.

ОСЪЖДА „...“ АД да заплати на Д.Л.И. разноси по делото в размер на 164,39лв.

ОСЪЖДА Д.Л.И. да заплати на „...“ АД разноси в заповедното производство в размер на 209,75лв.

Решението подлежи на въззивно обжалване в двуседмичен срок от връчването му страните пред ОС Смолян.